

Bureau Boeiend

De docenten van Bureau Boeiend organiseren interessante lezingen, excursies en cursussen over kunst en literatuur. Onze kracht is de combinatie van overzicht en diepgang. Bovendien werken wij op een interactieve en heldere wijze. U kunt zich bij Bureau Boeiend inschrijven voor een evenement dat op de agenda staat, maar er ook een aanvragen. Hieronder vindt u de lijst van onderwerpen die wij paraat hebben.

De lijst is gerangschikt op onderwerp en elk onderwerp is alfabetisch op titel. Telkens is de duur aangegeven, maar die is in overleg aan te passen. Alle lezingen van twee uur of meer hebben minstens een pauze. Bij vrijwel elke lezing ontvangen de deelnemers een nuttige samenvatting.

Kunst tot 1800 (m.u.v. de Gouden Eeuw) bijvoorbeeld 'Breughels spreekwoorden'	p. 2
Kunst van de Gouden Eeuw bijvoorbeeld 'Pieter Saenredam'	p. 4
Beeldende kunst na 1800 bijvoorbeeld 'graffiti en street art'	p. 5
Steden bijvoorbeeld 'Istanbul'	p. 9
Rondleidingen bijvoorbeeld Rijksmuseum	p. 10
Symboliek in de kunst bijvoorbeeld 'Kerst in de kunst'	p. 11
Literaire onderwerpen bijvoorbeeld 'Louis Couperus'	p. 12
Cursussen bijvoorbeeld 'Wat is kunst?'	p. 14

KUNST TOT 1800 (M.U.V. DE GOUDEN EEUW)

Bernardo Bellotto en de stadsgezichten op Warschau

lezing van twee uur

Tussen 1767 en zijn dood in 1780 verbleef de Venetiaanse schilder Bernardo Bellotto in Warschau. Hij maakte tientallen natuurgetrouwe gezichten op de vredige stad in een politiek roerige tijd. Beroemd is de zaal in het Koninklijk Paleis, waar 22 schilderijen van Bellotto het Warschau van bijna 250 jaar geleden tonen. Sommige zijn gebruikt bij de wederopbouw na de oorlog.

Breughels spreekwoorden

lezing van twee uur

In 1559 schilderde Pieter Breughel de Oude 'Nederlandse spreekwoorden en zegswijzen'. Daarop verbeeldde hij meer dan honderd uitdrukkingen die in zijn tijd gangbaar waren. Sommige zijn nog steeds in gebruik, andere zijn uitgestorven. De lezing is meer dan een opsomming, want ook de bronnen, de context en het doel van het schilderij worden behandeld.

Goddelijke LHBT

lezing van twee uur, zie ook 'Gay kunst' onder 'Kunst na 1800'

De Romeinse schrijver Ovidius schreef de beroemde 'Metamorphosen' met daarin gedaanteverwisselingen vanaf het begin van de wereld. Daartussen vinden we veel verhalen met een LHBT-thema: Apollo werd verliefd op Hyacinthus, Jupiter vermomde zich als Diana om een nimf te verleiden en Iphis veranderde in een man. En dit werkte door in de beeldende kunst.

Grünewald en het Issenheimer Altaarstuk

lezing van twee uur

In het Franse Colmar staat het Issenheimer Altaarstuk uit 1512-1516. Zowel de structuur als de symboliek van het meesterwerk zijn bijzonder en ingewikkeld tegelijk. De schilder Matthias Grünewald en de beeldhouwer Nicolaus Hagenauer schiepen op dit prachtige veelluik indrukwekkende en diepzinnige voorstellingen die meer dan de moeite waard zijn.

Islamitische kunst

lezing van twee uur

Dat moslims geen afbeeldingen gebruiken is een even hardnekkig als onjuist vooroordeel. In twee uur tijd nuanceert u dit beeld aan de hand van prachtige voorstellingen en maakt u kennis met verschillende stijlen van de islamitische kunst van Spanje tot Iran. Dit alles wordt uiteraard verrijkt met de nodige terminologie en globale kennis over de islam.

Jacob Cornelisz van Oostsanen

lezing van twee uur

De eerste bij naam bekende Amsterdamse kunstenaar kwam uit Oostzaan. Hij leefde tussen ca. 1475 en 1533 (of kort daarvoor). Zijn schilderijen en

houtsneden hebben zowel kenmerken van de Middeleeuwen als van de Renaissance. Ze zijn bijzonder vanwege hun historische waarde voor ons land, maar ook door een prachtige stijl en interessante symboliek.

Karel de Grote

lezing van twee uur

Karel werd in 800 tot keizer gekroond, wat op zijn zachtst gezegd een bijzondere gebeurtenis was. Hij kon immers op geen enkele wijze aanspraak maken op de keizerlijke troon, maar trachtte, ook in de kunst, elementen uit de klassieke Oudheid te doen herleven. Architectuur, boekverluchting en kleinere kunstvoorwerpen uit zijn tijd bewijzen dit tot op heden.

Kerst in de kunst

lezing van twee uur

In de westerse wereld is het feest van Christus' geboorte tot iets heel anders geëvolueerd. Dat is niet heel nieuw, want in de loop der tijd zijn veel tradities ontstaan die in de beeldende kunst sporen hebben nagelaten. We zetten Bijbelse en apocriefe thema's op een rij: de os en de ezel (apocrief), de Annunciatie (Bijbels), de vroedvrouwen (apocrief), de koningen (ertussenin).

Landschap in de Hollandse schilderkunst

Zie 'Kunst van de Gouden Eeuw'

Luxor en omgeving

lezing van twee uur

Met de tempelsteden Karnak en Luxor aan de rechteroever en de koningsgraven en tempels aan de linkeroever van de Nijl is de plaats een van de belangrijkste in de Egyptische cultuur. Maak kennis met klinkende vorstennamen als Toetanchamon, Hatsjepsot, Ramses II, Thoetmosis III en hun overweldigende nalatenschap in steen, hout, goud en verf.

Peter de Grote - de kunst van zijn tijd

lezing van twee uur

Tsaar Peter I regeerde van 1682 tot 1725. Het Rusland van voor zijn regeertijd en erna zijn eigenlijk twee verschillende landen. Hij richtte zich naar het westen, bezocht tweemaal Nederland, importeerde kunst, richtte een museum op en stelde westerse kunstenaars en architecten aan. Zijn invloed is tot op heden voelbaar, zelfs in Nederland.

Rijksmuseum

lezing van een of twee uur, zie verder 'rondleidingen'

Sinds de heropening in april 2013 geeft het Rijksmuseum weer een overzicht kunst van de late Middeleeuwen tot het heden met een nadruk op de Gouden Eeuw. In de lezing doen wij niet anders. We schetsen de rijkdom van de collectie en plaatsen de werken in een bredere context. Geen totaaloverzicht, wel een verrijking van elk bezoek.

Vlaamse Primitieven

lezing van twee uur

In de XVe eeuw werkten schilders in de Zuidelijke Nederlanden in een zeer exacte stijl. Door de perfectionering van de olieverftechniek wisten zij de kleinste details tot in de puntjes weer te geven. Naast de stilistische kenmerken van onder meer Jan van Eyck, Rogier van der Weyden en Hans Memling besteden wij tijd aan de rijke symboliek in hun werk.

Vroege Hollanders

lezing van twee uur

Vanaf medio XVe eeuw werd in het graafschap Holland steeds meer kunst gemaakt, al zijn namen van de meesters zelden bekend. De kunstwerken hadden vrijwel altijd een religieus onderwerp. Daarom zijn er veel in de Reformatie kwijtgeraakt of vernietigd. Wat er over is vertelt het verhaal van de late Middeleeuwen tot de vroege Renaissance in een steeds rijkere streek.

KUNST VAN DE GOUDEN EEUW

Gouden Eeuw

lezing van twee of zes uur

De XVIIe eeuw is ongetwijfeld de tijd van de meest spectaculaire artistieke productie in ons land. In een dagvullend college (of een kortere versie) wordt de rijkdom van de periode uit de doeken gedaan: de grote en kleinere meesters, de genres en de ontwikkeling in stijl en betekenis. Ook poëzie, architectuur en beeldhouwkunst komen aan de orde.

Het huishouden van Jan Steen

lezing van twee uur

Jan Steen is spreekwoordelijk geworden. De rommelige interieurs op zijn schilderijen met op de grond een wirwar van schelpen, kaarten, hoeden, bloemen en een stoofje zijn o zo herkenbaar. Ondertussen bevatten Steens schilderijen dikwijls een moralistische boodschap. Die frivole goegemeente hangt soms letterlijk de bedelstaf boven het hoofd.

Landschap in de Hollandse schilderkunst

lezing van twee uur

Het landschap is niet uit de Nederlandse schilderkunst weg te denken. Denk aan de majestueuze wolkenluchten van Van Ruisdael. Toch had het landschap in de Hollandse kunst aanvankelijk een veel bescheidener rol. In de XVe eeuw was het niet meer dan een decor voor een religieuze gebeurtenis. Wat daarna gebeurde hoort u in twee uur tijd.

Late Rembrandt

lezing van twee uur

340 schilderijen zijn er van Rembrandt bekend, wijst het onderzoek van het Rembrandt Research Project uit. Bovendien blijkt dat zijn oeuvre stilistisch behoorlijke verschillen vertoont. De schilder is het bekendst om zijn robuuste penseelstreek en pasteus verfgebruik. Dat zijn precies enkele kenmerken van zijn late oeuvre die eerder in zijn carrière niet voorkomen.

Pieter Saenredam

lezing van twee uur

De naam van Pieter Saenredam is bijna synoniem aan zijn specialisme: het kerkinterieur. De schilder uit Assendelft gaf met zijn meesterlijke techniek het perspectief weer en schilderde als eerste bestaande kerkinterieurs met soms een humoristisch detail. Het interessante is dat sommige van die kerken inmiddels verdwenen zijn en dankzij Saenredam bekend zijn.

BEELDENE KUNST NA 1800

Art nouveau - de dansende lijn

lezing van twee uur

Rond de vorige eeuwwisseling werd in een aantal landen een nieuwe stijl razend populair. De flamboyante lijnen van de *art nouveau* veroverden zowel de beeldende kunst als de architectuur, om van gebruiksvoorwerpen maar te zwijgen. Hoge prijzen en een zweem van holle overdaad deden de stroming de das om. Tot ze in de laatste decennia weer... razend populair werd.

De man als lustobject

lezing van twee uur

Dat beelden en schilderijen van gespierde, al dan niet naakte mannen iets anders dan kracht en heldendom uitdrukken, is een betrekkelijk recente gedachte. 'De man als lustobject' laat zien hoe ergens in de loop van de laatste eeuw mannen evolueerden van een Griekse god tot gewoon een lekker ding. Daarmee evolueerden zijn rol en zijn status.

Expressionisme

lezing van twee uur

Het expressionisme is makkelijker herkend dan omschreven. Het ontstond halverwege het eerste decennium van de XXe eeuw en werd een van de kenmerkendste avant-gardes: woeste verfstreken en felle kleuren die met de voorstelling weinig te maken hebben. Maar waar houdt het expressionisme op? En hoe ziet expressionistische bouwkunst eruit?

Fotografie

zie *'Hoe fotografie kunst werd'* en *'Fotografie als kunst'*

Fotografie als kunst

lezing van twee uur

Het duurde lang voordat verschillende als machinaal geormerkte reproductietechnieken de status van kunst verkregen. Toch was fotografie al vanaf het prille begin aan de beeldende kunst verwant (zie *Hoe fotografie kunst werd*). Met de erkenning kwamen uiteenlopende stijlen en grote namen op, zoals Dorothea Lange, Henri Cartier-Bresson, Eva Besnyö en Diane Arbus. De lezing beslaat grofweg de tijd van hun oeuvres.

Gay kunst

lezing van twee uur, zie ook 'Goddelijke LHBT' onder 'Kunst voor 1800'

Wat is gay kunst nu precies? Kunst die door homo's is gemaakt of kunstwerken met een homoseksueel thema? Of allebei? *'Gay kunst'* is een grotendeels chronologisch en zeer divers overzicht van kunst met een roze randje: Griekse keramiek, Michelangelo Buonarroti, baron Von Gloeden, Nan Goldin en Elisabeth Ohlson, om slechts een paar namen te noemen.

Graffiti en street art

lezing van een of twee uur

In elk stadsbeeld zijn zij te vinden, die droedels en tekens op de muren. De een rommelig, de ander kalligrafisch. Hier een haast onleesbaar gestileerde tekst, daar een schilderij van tientallen vierkante meters. In de lezing ziet u zowel vandalisme als kunst, ontdekt u de grote diversiteit en leert u het bijbehorende vocabulaire van deze jonge kunstvorm.

Henri Matisse

lezing van twee uur

Henri Matisse wordt gezien als een van de belangrijkste kunstenaars van de XXe eeuw. Hij ontwikkelde een eigen, invloedrijke stijl. Of beter gezegd: stijlen. Hij laat zich namelijk niet in één hokje stoppen. Matisse was in 1905 en kort daarna weliswaar fauvist, maar ruilde de woeste penseelstreken later in voor grote kleurvlakken en kwam tot slot uit op grote formaten knipsels.

Hoe fotografie kunst werd

lezing van twee uur

De eerste proto-foto werd in 1827 gefixeerd, maar pas in 1839 werd de uitvinding 'aan de mensheid geschonken'. Het werd een rage, maar *geen kunst*. Toch, om Susan Sontag aan te halen, krijgt na verloop van tijd zelfs het simpelste kiekje de status van een kunstwerk. Na een historisch overzicht over het ontstaan van de fotografie hoort u in deze lezing hoe dat komt.

Impressionisme

lezing van twee uur

Impressionisten hebben goede papieren om de eerste moderne kunstenaars genoemd te worden. Met een losse toets, de wil om de indruk vast te leggen in plaats van de plek en de wens om de beeldende kunst te vernieuwen, hebben zij canonieke werken geschapen en de basis voor het modernisme gelegd. De lezing is een helder en rijk overzicht.

Inverdan

lezing van twee uur

Inverdan is het Zaanse woord dat gebruikt is als titel van het project waarmee men het centrum van Zaandam een nieuw uiterlijk geeft. Of misschien niet geheel nieuw, maar eerder postmodern? De Zaanse geveltjes in het hotel, de citaten van grote architecten in het gemeentehuis en de heropende Gedempte Gracht zijn flagrant vertrouwd, op het kitscherige af.

Kazimir Malevitsj en de Russische avant-garde

lezing van twee uur

Rusland was in de eerste decennia van de XXe eeuw een broeikas van culturele vernieuwing. In de muziek, literatuur en beeldende kunst liep het land in de voorhoede. Kazimir Malevitsj was zelfs een van de eersten die de abstractie in de schilderkunst toepaste, na een lange zoektocht. Zijn ontwikkeling en oeuvre plaatsen wij in een context.

Landschap in de Hollandse schilderkunst

zie 'Kunst van de Gouden Eeuw'

Mark Rothko

lezing van twee uur

Zijn kleurvlakken dienen te werken op het gemoed van degene die ernaar kijkt. Een oppervlakkige blik is niet genoeg, zijn werk is niet eenvoudig. Hoe hij zijn ontwikkelde evenmin. Rothko wordt nu gerekend tot de grootste kunstenaars van de XXe eeuw, maar laat zich niet makkelijk in een 'isme' stoppen. Wel in een artistieke context.

Marlene Dumas

lezing van twee uur

Ze is nu de best verdienende Nederlandse kunstenaar, al komt ze oorspronkelijk uit Zuid-Afrika. Haar werk is dan wel figuratief, maar niet eenvoudig. Hoewel Dumas naar bestaande afbeeldingen werkt, wijzigt zij vaak hun betekenis of laat die open. In deze lezing krijgt u veel van haar bronmateriaal en interessante thematiek duidelijk uitgelegd.

Monet in Nederland

lezing van een of twee uur; varianten: toegespitst op Amsterdam of de Zaanstreek

De Franse impressionist Claude Monet is waarschijnlijk drie of vier keer in Nederland geweest, waarvan twee keer gedocumenteerd. In 1871 verbleef hij

in Zaandam en in 1886 in de bollenstreek, maar ook in Amsterdam heeft hij gewerkt. Zijn Nederlandse oeuvre bestaat uit zo'n 42 schilderijen van veelal verdwenen stadsgezichten en landschappen, die wij in hun context plaatsen.

Stedelijk Museum

lezing van een uur, zie verder 'rondleidingen'

Het Stedelijk is pas sinds de Tweede Wereldoorlog hét Amsterdamse museum voor moderne kunst. De door directeur Sandberg ingeslagen koers van moderne en hedendaagse kunst, volgt de instelling nog steeds. Een lezing over de collectie en actuele tentoonstellingen is uitstekend te combineren met een rondleiding of bezoek op eigen gelegenheid.

Van Courbet tot Cézanne - het begin van het modernisme

lezing van twee uur

U krijgt een duidelijk overzicht van de opmaat naar de moderne kunst. Van de rebelse Gustave Courbet tot de toonaangevende Paul Cézanne maakten in Frankrijk werkende schilders een hele ontwikkeling door. Belangrijke rollen speelden de vernieuwer Manet, de veelzijdige impressionisten en de nog veelzijdigere schilders die daarna kwamen.

Van Toorop tot Dumas

lezing van twee uur

Charley Toorop associëren we eerder met vooroorlogse kunst, al werkte zij nog tien jaar na de oorlog. Marlene Dumas is juist hedendaags. Tussen deze twee groten uit de Nederlandse schilderkunst is er veel gebeurd: de expressieve stijl van Cobra contrasteert met de fijne portretten van Willink. Beroemdheden en minder bekende kunstenaars vullen het verhaal aan.

Worteliaanse kunst

lezing van een uur

De Nederlandse kunstenares Ans Wortel (1929-1996) woonde een groot deel van haar leven in Bergen, waar zij, zacht gezegd, niet veel vriendschappelijke banden onderhield. Haar werk is figuratief, verhalend en soms illustratief, wat uitstekend paste bij haar boeken. Wij belichten vooral haar beeldende werk in de context van de Nederlandse kunstwereld.

Yayoi Kusama

lezing van een uur

De Japanse kunstenares Yayoi Kusama (1929) vertrok in 1957 naar de Verenigde Staten waar ze even beroemd als controversieel werd met haar *polka dots* en performances. Na een relatief stille periode is ze weer terug op het wereldtoneel, een markante verschijning met vaak herkenbare beelden en installaties. Een spiegelzaal met pompoenen of fallussen bijvoorbeeld.

Zaans postmodernisme

zie 'Inverdan'

STEDEN

Amsterdam

zie 'cursussen'

Athene

lezing van twee uur

De bakermat van de democratie herbergt kunstschaten die aan de basis staan van de westerse kunst. Het Parthenon en het Erechteion zijn dan wel ruïnes, maar wat voor ruïnes! Zij beïnvloedden de bouwkunst op alle continenten. En wat te denken van de archaische kouroi en korai, de rood- en zwartfigurige keramiek en de Elgin marbles? Alles komt aan bod.

Barcelona

lezing van twee uur

De Catalaanse hoofdstad is een van de grote centra van de art nouveau, dat in de streek als het *modernismo* te boek staat. Lluís Domènech i Montaner, Antoni Rigall i Blanch en Antoni Gaudí hebben de sfeer van de stad bepaald. Barcelona is echter ook beroemd als stad van de Gotiek en de stad van een bijzonder en innovatief urbanistisch project: Eixample.

Istanbul

lezing van twee of zes uur

Byzantion, Nova Roma, Constantinopel, Istanbul: vier namen voor dezelfde stad. In deze lezing volgt u de geschiedenis van deze wereldstad, zoals de antieke zuilen in de onderaardse cisterne, de vernieuwende architectuur van de Hagia Sophia en de daarvan afgeleide moskeeën. Byzantijnse mozaïeken, de pracht van Topkapı... te veel om op te noemen.

Krakau

lezing van twee uur

Krakau heeft veel gemeen met andere steden uit Centraal-Europa, zoals Bratislava, Lemberg en Praag: geschiedenis, charme en kunst. De schilderachtige Mariakerk met haar indrukwekkende altaarstuk, de kathedraal en de burcht op de berg hebben de oorlogen ongeschonden doorstaan. Getalenteerde art-nouveau-schilders maken ons verhaal compleet.

Luxor en omgeving

zie 'Kunst tot 1800'

Madrid

lezing van twee uur

Sinds Madrid in 1561 hoofdstad van Spanje werd, was het een voorname, vorstelijke residentie: het koninklijk paleis met zijn tuinen, de resten van het Buen Retiro en het Museo del Prado met zijn collectie herinneren daaraan.

Nu is Madrid een van de grootste metropolen van Europa. In de lezing krijgt u de verschillende facetten van deze bijzondere stad te zien.

New York

lezing van twee uur

New York is een klassieker van het modernisme. De stad die in de XIXe en de XXe eeuw een onbetwiste wereldstad werd, heeft dankzij grootse projecten als het Metropolitan Museum, het Central Park en de Gotisch aandoende Brooklyn Bridge de canon van het toerisme bereikt. Behalve architectuur komen de rijke kunstcollecties uitgebreid aan de orde.

Parijs

lezing van twee uur

Vrijwel elke Nederlander is er ooit geweest, maar niemand raakt erop uitgekeken. Parijs' aantrekkingskracht schuilt in de sfeer en in de rijkdom van de kunstcollecties. Wij combineren een gedetailleerde blik op onder meer de Notre-Dame, met bijzondere en minder beroemde kunstwerken, zoals Dibbets' monument voor Arago. Tot slot geven wij nuttige tips.

Rome

lezing van twee uur

In deze kennismaking met Rome gaat u heel de stad door. Van het Forum Romanum, via de Middeleeuwse kerk San Clemente en de Sint Pieter tot Bernini's haast bewegende beelden. U maakt niet alleen kennis met Rome, maar met een groot deel van de kunstgeschiedenis. De lezing is een uitstekende voorbereiding voor een reis naar de Eeuwige Stad.

Venetië

lezing van twee uur

Het wonderbaarlijke Venetië bestaat dankzij en ondanks het water. De stad werd een zeemacht, plunderde Constantinopel en haalde onder meer het bronzen vierspan naar de San Marco. In de stad en de lagune vindt u schatten van de Gotiek, de Byzantijnse kunst, de Renaissance, de Barok en niet te vergeten glas en de hypermoderne kunst op de Biënnale.

RONDLEIDINGEN

museumbezoeken van een tot vier uur; populairste musea: Rijksmuseum, Stedelijk Museum, Mauritshuis, Catharijneconvent, Van Gogh Museum, Centraal Museum, Frans Hals Museum, Boijmans van Beuningen, Gemeentemuseum, Amsterdam Museum, Stedelijk Museum Schiedam

Een museumrondleiding is bij Bureau Boeiend interactief: de deelnemers kijken actief. Uiteraard geeft de rondleider veel nuttige informatie over de kunstwerken. Elk bezoek is bovendien een logisch opgebouwd geheel dat u met ons mede samen kunt stellen. Een veelgehoord compliment: 'Ik heb nog nooit zo naar kunst gekeken. Ik heb leren kijken.'

SYMBOLIEK IN DE KUNST

Betekenis van bloemen en planten

lezing van twee uur

Uit Hyacinthus' bloed groeiden hyacinten, Narcissus veranderde in een narcis, de distel stond in de Gouden Eeuw voor mannetrouw en Maria heeft in 1432 lelies, rozen, lelietjes-van-dalen en akeleien in haar kroon. Deze voorbeelden tonen de veelzijdigheid van de symboliek van planten en bloemen die u in de kunst aan kunt treffen. Wij geven de extra informatie.

Iconografie

lezing van twee of zes uur

U staat in het museum. Na drie seconden glijdt uw blik af naar het bordje aan de muur... In deze lezing leert u systematisch de betekenis van de kunst ontdekken aan de hand van christelijke verhalen, klassieke mythen en zeventiende-eeuwse genrestukken. Een volgend museumbezoek geeft u een stuk meer voldoening, want dan hebt u dat bordje minder snel nodig.

Iconografie van de moderne kunst

lezing van twee uur

En weer staat u in het museum, maar dan voor een rood vierkant tegen een, zeg, bruine achtergrond. Wat de schilder ermee bedoeld heeft, is nog een beetje obscuur. Aan de hand van duidelijke voorbeelden krijgt u van ons handvatten om de betekenis van de moderne kunst, figuratief en abstract, te kunnen ontrafelen.

Kerst in de kunst

zie 'Kunst tot 1800'

Kunst van de vergankelijkheid

lezing van twee uur

Het is een cliché dat het leven weinig zekerheden kent, net als dat de enige zekerheid de eindigheid van het leven is. In de kunst zijn de thema's van de vergankelijkheid en de dood dan ook ruim vertegenwoordigd. Een grote diversiteit van kunstwerken van de late Middeleeuwen tot het heden geeft een mooi overzicht. En wees gerust, het zijn niet alleen larmoyante plaatjes.

Oorlog en vrede

lezing van twee uur

In 2013 herdachten we 300 jaar Vrede van Utrecht waarvan, geef maar toe, tot dan toe niemand had gehoord. Voor ons was dit een aanleiding om een lezing over oorlog en vrede in de kunst te maken. Aan de hand van barokke, classicistische, moderne en postmoderne voorbeelden wordt het thema met verrassende dwarsverbanden uiteengezet.

Spreekwoorden

zie 'Breughels spreekwoorden' onder 'Kunst tot 1880'

Seks, conceptie en geboorte

lezing van twee uur

In de mythologie, de Bijbel en in legenden vinden we bijzondere en vaak behoorlijk sterke verhalen over concepties en geboortes. Athene kwam in gevechtsuitrusting uit Zeus' hoofd en St. Dominicus' moeder droomde dat zij een hond met een fakkel in haar buik had. Deze verhalen vonden hun neerslag in de beeldende kunst en in deze lezing vatten wij ze samen.

Wijn in de kunst

lezing van een uur

Godendrank, eucharistische vloeistof en exportproduct, al naar gelang de context en de tijd. In verschillende culturen en religies is de wijn een betekenisvolle drank. Aan de hand van voorbeelden uit verschillende culturen en religies maakt u kennis met de diversiteit van betekenissen die men aan deze drank heeft toegedicht.

LLITERAIRE ONDERWERPEN

Anna Karenina

lezing van een of twee uur

Deze roman van Lev Tolstoj is niet alleen een van de meest gelezen klassiekers uit de wereldliteratuur, maar ook een van de meest verfilmde. In deze lezing lichten wij de achtergronden en thematiek van de roman op heldere wijze uit. Daarnaast gaan we in op de verschillende wijze waarop de roman is verfilmd, met gebruikmaking van boeiende videofragmenten.

Breughels spreekwoorden

zie 'Kunst tot 1880'

Homerus

lezing van twee of zes uur

Aan het begin van de westerse literatuurgeschiedenis staat een mysterie. Homerus: de naam is bekend, maar wie of wat gaat erachter schuil? Wat is epische poëzie? Heeft Troje werkelijk bestaan? Op deze en andere vragen krijgt u in deze lezing antwoord. Homerus, zijn werken en literaire betekenis, het ‘Nachleben’ en archeologie komen uitgebreid aan de orde.

Literatuur in twee uur

twee lezingen van elk twee uur

De héle Nederlandse literatuurgeschiedenis, van ‘hebban olla vogala’ tot Tonnus Oosterhoff in slechts twee (maal twee) uur: kan dat? Ja, dat kan. Sterker nog, na deze eigenzinnige presentatie hoogtepunten, zult u naar uw boekenkast rennen om al die mooie fragmenten na te lezen. Met schwing door de Nederlandse literatuurgeschiedenis heen: hou u vast, daar gaan we!

Louis Couperus - een veelzijdig fin de siècle

lezing van twee uur

Louis Couperus (1863-1923) was een van de grootste en meest veelzijdige Nederlandse schrijvers. Zijn oeuvre omvat romans, verhalen, poëzie, journalistiek werk en sprookjes met tal van uiteenlopende onderwerpen. Het verval, het noodlot en het tragische voor gevoel zijn thema’s die veel van zijn werk kenmerken. De lezing is een inspirerende kijk op zijn leven en oeuvre.

Marcel Proust, de homoliteraire pionier

lezing van twee uur

De vuistdikke roman ‘Op zoek naar de verloren tijd’ van Marcel Proust geldt als een klassieker uit de XXe eeuw. Een van de vele thema’s in het boek is homoseksualiteit, die door Proust uitgebreid en op een verrassend open wijze is beschreven. Een overzicht van scènes, personages en ideeën wordt aangevuld met de receptie van het thema in de jaren 1920.

Max Havelaar

lezing van twee uur

‘Max Havelaar, of de koffi-veilingen der Nederlandsche Handel-Maatschappij’ wordt door velen als het beste Nederlandse boek beschouwd. Het is een roman, een aanklacht, een pamflet, een apologie en een literair statement in één. Al deze facetten komen in de lezing aan bod. Bovendien gaan wij in op Multatuli’s ervaringen in ‘de Oost’: wie was nu eigenlijk ‘de man van Lebak’?

Muiderkring

lezing van een uur

Op het hoogtepunt van de Gouden Eeuw kwamen literaire reuzen Vondel, Hooft, Huygens en Tesselschade op het statige Muiderslot bijeen om te musiceren, schilderen en zingen. Tussendoor schreven ze elkaar vrijpostige brieven over godsdienst en politiek. Zo luidt de mythe die vooral in de XIXe eeuw schilders en schrijvers in vervoering bracht: maar klopt ze wel?

Tesselschade

lezing van een uur

Maria Tesselschade, ‘puikjuweel’ van haar tijd, was de dochter van dichter en handelaar Roemer Visscher; vriendin en muze van Hoofst; aanbedene van Brederode en Van Baerle. Zij was zelf een van de literaire reuzen van de Gouden Eeuw. Via haar veelzijdige werk en leven belichten we de Amsterdamse literaire cultuur van haar tijd en de mythe van 200 jaar later.

CURSUSSEN

Amsterdam in woord en beeld

cursus van zes lessen van twee uur

Twee specialisten belichten de geschiedenis van de Amsterdamse literatuur en kunst: van de rederijders tot Reve en van Van Oostanen tot het Stedelijk. De cursus is helder en chronologisch opgebouwd. De sprekers geven per periode een globaal overzicht, maar nemen ook de tijd voor gedetailleerde informatie over een aantal onderwerpen.

Kunstenaarskolonies

cursus van acht lessen van twee uur

In de XIXe eeuw kwamen kunstenaarskolonies in zwang. Afgelegen, ongerepte of juist toeristische dorpen trokken schilders aan vanwege hun natuurschoon of de aanwezigheid van gelijkgestemden. Barbizon, Domburg, Oosterbeek, Worpswede en Laren zijn enkele plaatsen die wij behandelen. Vaak zijn de aldaar werkende schilders als een school bekend geworden.

Kunst in vier dagen

cursus van drie lessen van drie uur en een excursie van twee uur

Diepgang en overzicht van de westerse kunstgeschiedenis in vier bijeenkomsten. Schilderkunst, beeldhouwkunst en architectuur worden afzonderlijk behandeld, maar dan wel zodanig dat de stilistische en historische overeenkomsten beter beklijven. Wij behandelen niet alleen de grote, canonieke namen, maar zoomen ook in op minder bekende aspecten.

Wat is kunst?

cursus van vijf lessen van twee uur

Tegen de achtergrond van de internationale en Nederlandse moderne kunst staat een aantal vragen centraal. Wat is kunst? Wie bepaalt dat? Wanneer breek je door? Zonder te pretenderen de waarheid in pacht te hebben, halen wij soms ontzuisterende voorbeelden aan. Natuurlijk komen de klassiekers, zoals Duchamps urinoir aan de orde, maar ook minder beroemd werk.